

1 דא' פֿעִיָא אַמְרָה שְׁלוֹם פְּעוֹלָם – הרי אילו היתה רוצה לשקר היתה
2 אומרת שיש שלום בעולם והיתה נאמנת, שהרי לא הוזכר שיש
3 מלחמה בעולם, ולכן גם עתה שאמרה שיש מלחמה בעולם תהא
4 נאמנת לומר שמת במלחמה. או דלמָא – או שמא כאן לא שייך
5 נאמנות מטעם 'מה לי לשקר', שהרי אין אנו חושדים אותה בשקר,
6 אלא חוששים שמא בִּין דא' חֲזָקָה מלחמה בעולם אַמְרָה בְּדַמִּי –
7 היא אומרת שמת על פי אומדן דעתה ולא בדיעה ברורה, וְלֹא
8 אִתִּי מַה לִּי לְשַׁקֵּר וּמַרְע חֲזָקָתִי – וטענת 'מה לי לשקר' אינה
9 מועלת לבטל את החזקה שהיא מדמה שמת בעלה במלחמה, שכן
10 אף שאינה משקרת היא טועה וסבורה באמת שבעלה מת
11 במלחמה.

12 הגמרא מביאה ראייה לפשוט את הספק: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא,
13 אשה הבאה לבית דין ואמרה עֵשִׂינוּ עֲלֵינוּ בֵּית עֵשִׂינוּ עֲלֵינוּ מַעֲרָה
14 – הציטו אש בפתח בית או מערה שאני ובעלי היינו שם ונתמלא
15 עשן, והוא – בעלי מַת וְאִנִּי ברחתי ונִצַּלְתִּי, אִינָה נֶאֱמָרְתָּ שמת
16 בעלה. וסברה הגמרא ששריפה זו הרי היא כמלחמה, ואינה
17 נאמנת לומר מת במלחמה, ואף שהיא החזיקה את השריפה, אינה
18 נאמנת לומר שמת בשריפה במיגו שהיתה יכולה לומר מת סתם,
19 כיון שבאופן זה אנו תולים שהיא מדמה שמת ולא ראתה בעיניה,
20 ומוכח שאין אומרים מיגו להאמינה במקום שיש חזקה שאומרת
21 בדדמי.

22 דוחה הגמרא: שְׁאִנִּי הָתָם – שונה המקרה שם שמתוך דבריה אנו
23 למדין שהיא מדמה, שהרי אומרת שברחה כשנתמלא הבית עשן
24 ולא המתנה לראותו מת. ואף במה שנתמלא הבית עשן אין זה
25 הוכחה שמת, (דאמר) (דאמרין) לָהּ, בִּי הִכִּי דְלִדְרִיד אִתְּרַחֵשׁ
26 נִפְסָא – כשם שלך נעשה נס וניצל מן העשן, לְדִידִיה נִמִּי אִתְּרַחֵשׁ
27 נִפְסָא – לבעלך גם כן נעשה נס וניצל מהעשן. מה שאין כן
28 באומרת מת במלחמה, יש לנו לתלות שאם לא ראתה אותו ממש
29 שמת, לא היתה מעידה על כך, שהרי אילו היתה רוצה לשקר לא
30 היתה אומרת שהיה מלחמה.

31 הגמרא מביאה ראייה ממקום אחר לפשוט הספק: תָּא שְׁמַע, שנינו
32 בברייתא, אשה שבאה ואמרה נִפְלוּ עָלֵינוּ – עלי ועל בעלי עוֹבְרֵי
33 בְּרִיבִים, או אומרת נִפְלוּ עָלֵינוּ לְקִטִּים, הוא מַת וְאִנִּי נִצַּלְתִּי מהם,
34 נֶאֱמָרְתָּ ומותרת להינשא. וסברה הגמרא שתקיפת נכרים או
35 ליסטים הרי היא כמלחמה שיש חשש שאומרת 'בדדמי', ומוכל
36 מקום שנינו שנאמנת. הרי מוכח שכיון שהיא החזיקה את
37 המלחמה, שנודע לנו על התקיפה רק מפיה, יש לה נאמנות של
38 'מה לי לשקר', ונאמנת שאכן בעלה מת במלחמה ואין חוששים
39 שאומרת על פי דמיון והשערה בלבד.

40 דוחה הגמרא: הָתָם – שם בברייתא, כיון שמדובר באופן של
41 מלחמה קטנה שהיא היתה עימו, אין חשש שתאמר 'בדדמי', אלא
42 ודאי המתנה עד שראתה בו שמת ועל כך היא מעידה, שכן אשה
43 אינה פוחדת מליסטים שיהרגוה, בְּדַבְרֵי רַב אִידִי במסכת עבודה
44 זרה (כה), דָּאֵמֵר רַב אִידִי, אִשָּׁה כָּלִי וַיִּנָּה (–הנשק שלה) עָלֶיהָ,
45 שאינה פוחדת מליסטים שיהרגוה.

46 הגמרא מביאה מעשה כעין הברייתא שהובאה לעיל: הָהוּא גִבְרָא
47 – מעשה באדם אחד, דְּבִשְׁלִיחֵי הַלּוּלִיָהּ – שבסוף שמחת חתונתו
48 אִיתְּלִי נוֹרָא בִּי גִנְי – אחזה האש במקום חופתו, אַמְרָה לָהּ דְּבִיתָהּ
49 – קראה אשתו לאנשים שהיו שם ואמרה להם, הָיוּ גִבְרָאֵי הָיוּ
50 גִבְרָאֵי – ראו את בעלי, ראו את בעלי, שהאש אוכלתו, אָתּוּ – ראו
51 האנשים למקום, הָיוּ גִבְרָא חֲרוּקָא דִּידֵי, וּפְסָתָא דִּידֵי דְשִׁרָא – ראו
52 גוף אדם חרוך מוטל שם, ופיסת יד נוספת מאיש אחר מוטלת
53 בסמוך לו.

54 סָבַר רַב תִּיבִּי פֿר אֶבְיָן לְמִימַר, הִינִי – שמעשה זה דומה לדין
55 ששנינו לעיל לגבי אשה שאמרה עֵשִׂינוּ עֲלֵינוּ בֵּית עֵשִׂינוּ עֲלֵינוּ
56 מַעֲרָה, שאינה נאמנת לומר שמת מפני שחוששים שמא ניצל
57 הבעל כשם שאשתו ניצלה.

58 דוחה רבא: אֵמֵר רַבָּא, מִי דָּמִי – וכי מעשה זה דומה לדין ששנינו
59 בברייתא, הָתָם – שם בברייתא. לֹא קִאֲמָרָה האשה הָיוּ גִבְרָאֵי הָיוּ

60 גִבְרָאֵי כִּפִּי שהיה במעשה כאן. וְעוֹד, שהרי במעשה כאן נמצא
61 גִבְרָא חֲרוּקָא דִּידֵי וּפְסָתָא דִּידֵי דְשִׁרָא, ומסתבר שהגוף חרוך והוא
62 בעלה שהיה שם קודם לכן, והיד היא של איש אחר הבא להצילו,
63 מה שאין כן באופן של הברייתא לא נמצאו שם שרידים של גוף
64 אדם, ויש לחוש שניצל מן הדליקה.

65 מבארת הגמרא את טעמו של רב תיבבי: וְרַב תִּיבִּי פֿר אֶבְיָן יאמר,
66 גִבְרָא חֲרוּקָא דִּידֵי – האיש שנמצא חרוך לפנינו, אינו בהכרח
67 הבעל, אִמָּא – שכן אפשר לומר אִנִּישׁ אַחֲרֵינָא אָתָא לְאֻצְלִי –
68 שאדם אחר בא להצילו וְאֶכְלִיתִּיהּ נוֹרָא – ואכלתה האש ומת, וזהו
69 הגוף המת שנמצא לפנינו, וּפְסָתָא דִּידֵי דְשִׁרָא נוֹרָא אִיתְּלָא – ואף
70 פיסת היד שנמצאה מוטלת הרי היא של המציל, שנאחו בה האש
71 עד שנפסקה מגופו, וְאִתְּלִיד בִּיהּ מוֹקָא בבעל, וּמַחֲמַת כִּיסוּפָא אִוֵּל
72 וְצִרְק לְעִלְמָא – ומחמת הבושה ברח הבעל למקום שלא יכירוהו.
73 מבואר במשנתנו שאשה אינה נאמנת להעיד על מות בעלה
74 במלחמה, הגמרא דנה אם גם עד אחד אינו נאמן להעיד שמת
75 הבעל במלחמה: אִיפֿעִיָא לָהּ, עַד אֶחָד המעיד שמת הבעל
76 בְּמִלְחָמָה, מָהוּ הָדִין, האם מתירים את האשה להינשא על פיו.
77 צרדי הספק: האם מַעֲמָא דְעַד אֶחָד מְהִינן – האם הטעם שסמכו
78 חכמים שעד אחד נאמן להעיד על מיתת הבעל משום דְּמִילָתָא
79 דְּעִבְדִּיא לְאִינְלוֹי הוּא – שדבר זה עשוי להתגלות אם הבעל מת או
80 חי, ולכן יש לתלות שהעד לֹא מַשְׁקֵר בזה, משום שחושש ששקר
81 עתיד להתגלות, וְהָכָא נָמִי – אף כאן שאומר שמת במלחמה לֹא
82 מַשְׁקֵר, ואין לחשוש שיעיד בדדמי על מות הבעל, משום שהעד
83 חושש שהאמת תתגלה. או דלמָא (–שמו), מַעֲמָא דְעַד אֶחָד נֶאֱמַר
84 להעיד על מות הבעל, משום דְּהִיא נִפְסָא דִּיקָא וּמִינִפְכָּא – שהאשה
85 עצמה מדקדקת ומבשרת היטב את דבריו לפני שנשאת, וְהָכָא –
86 ואילו כאן במלחמה, (בִּין דְּיוֹמִין דְּקִנְיָא לִיָּהּ) יש לחשוש שהאשה
87 סבורה שודאי בדברי העד שמת בעלה במלחמה, ולכן לֹא דִּיקָא
88 וּמִינִפְכָּא – אינה מדקדקת לברר קודם שתינשא. נמצא שמלבד
89 החשש שהעד מעיד בדדמי יש לחשוש שהאשה לא תדקדק
90 ותסמוך על בדדמי, ולכן לא יהיה נאמן.

91 הגמרא מביאה ראייה לפשוט את הספק שעד אחד נאמן במלחמה:
92 אֵמֵר רַבִּי פֿר חָמָא, תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה (להלן קכב), אֵמֵר רַבִּי
93 עֲקִיבָא, מֵאֲרִיץ יִשְׂרָאֵל לְהַרְדֵּעָא כְּדִי לְעִבֵּר את הַשָּׁנָה,
94 מִצְוָתָהּ את נְחֻמָּה אִשִּׁי בֵּית דָּלִי (–שם מקום), וְאָמַר לִי, שְׁמַעְתִּי שְׁאִין
95 אֲחֻכְמִים מִשְׁאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד, אֵלָּא רַבִּי
96 יְהוּדָה בֶּן בֶּבַאי, כְּלוּמַר אֵין בַּחכְמֵי יִשְׂרָאֵל מִי שְׁמַתִּיר אִשָּׁה לְהִינְשָׁא
97 עַל פִּי עַד אֶחָד שאומר שבעלה מת, אלא רק רבי יהודה בן בבא
98 שהוא לבדו סובר שסומכים בזה על עד אחד. וְנִמְתִּי (–ועניתיו) לוֹ,
99 בֶּן תִּדְבָּרִים – אכן כפי שאמרת, כל החכמים חולקים על רבי יהודה
100 בן בבא בדבר זה. אֵמֵר לִי נחמיה, אֲמֹר לָהֶם לַחֲכָמִים שְׁבֹאֲרָךְ
101 יִשְׂרָאֵל מִשְׁמִי, אָתָם יוֹדְעִים שְׁהַמְדִּינָה הָיוּ מְשֻׁבָּשֶׁת בְּגִיטוֹת –
102 הדרכים בה מסוכנות מחמת החיילים שעוברים בה, כֶּף מְקוּבְּלִי
103 מִרְבֵּן גְּמִילָאֵל תִּקּוֹן שְׁמִשְׁאִין הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד שאומר שמת
104 בעלה. מבארת הגמרא: מָא – מה היתה כוונתו כשאמר שְׁהַמְדִּינָה
105 מְשֻׁבָּשֶׁת בְּגִיטוֹת, לֹא – וכי לא היתה כוונתו שְׁאֵף עַל גִּב דְּמִדִּינָה
106 זו מְשֻׁבָּשֶׁת בְּגִיטוֹת, וזהו זמן מלחמה בעולם, כֶּף מְקוּבְּלִי מִרְבֵּן
107 גמליאל הזקן שִׁמְכַל מְשִׁאִין את האשה עַל פִּי עַד אֶחָד גם
108 במלחמה. אִמָּא עַד אֶחָד מְהִינן – ומוכח מכאן שעד אחד נאמן אף
109 בזמן מלחמה, ויש לפשוט את הספק. דוחה הגמרא: אֵמֵר רַבָּא, אִי
110 אפשר לפרש כן, דֹּא הִכִּי – אם אכן כוונתו של נחמיה בדברי
111 שהמדינה משובשת בגיטות, ללמד שעד אחד נאמן גם במלחמה,
112 מָא שְׁנָא מְדִינָה זו – במה שונה 'מדינה זו' שהזכירה נחמיה, הלא
113 כָּל מְקוֹם שִׁישׁ גִּיטוֹת, מִיפְּעִי לִיה – היה צריך לומר שמקובל מפני
114 רבן גמליאל שבכל מקום שיש גיטות עד אחד נאמן להעיד על
115 מות הבעל. אֵלָּא אֵמֵר רַבָּא, הִכִּי קִאֲמַר – כך היתה כוונת נחמיה
116 בדבריו, אָתָם יוֹדְעִים שְׁהַמְדִּינָה זו מְשֻׁבָּשֶׁת בְּגִיטוֹת, וְלֹא אֲפִשֵׁר לִי
117 לְמַשְׁכֵּךְ אִינְשֵׁי בֵּיתִי וּמִיִּיתִי קָמִי רַבָּנִי – ואיני יכול לעזוב את בני
118 ביתי בזמן מלחמה, ולבוא לפני חכמים לומר את דברי, ולכן אמור

1 בשמי לפני חכמים, כִּי מְקוּבְּלִי מֵרֶבֶן גְּמְלִיאל שְׁמִי־אֵין הָאִשָּׁה עַל
2 פִּי עַד אֶחָד. ומעתה אין ראייה מדבריו שעד אחד נאמן במלחמה,
3 שכן כל כוונתו בהזכרת הגייסות היתה רק להסביר מדוע הוא
4 עצמו לא בא להעיד על מה שקיבל מרבן גמליאל.
5 הגמרא מביאה ראייה ממקום אחר לפשוט שעד אחד נאמן
6 במלחמה: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא, מַעֲשֶׂה בְּשָׁנִי תַלְמִידֵי חֲכָמִים
7 שֶׁהָיוּ בָּאֵין עִם אֲבָא יוֹסִי בֶן סִימַאי בְּסַפִּינָה, וְטַבְּעָה אוֹתָהּ הַסַּפִּינָה,
8 וְהָשִׂיא רַבִּי אֶת נְשׁוֹתֶיהֶן עַל פִּי עֵדוֹת שֶׁל נָשִׁים שֶׁהֵעִידוּ עַל הָאֲנָשִׁים
9 שֶׁטַּבְּעוּ. ולכאורה מדובר שראו רק את הטביעה, ולא ראו שהעלו
10 את האנשים מן המים. וְהָא מִיָּם בְּמַלְחָמָה דָּמוּ – והרי טביעת
11 האנשים בים דומה לזמן מלחמה, שבשניהם יש לחוש שהעד
12 אומר בדדמי שמת הבעל, אף שלא ראה ממש שמת, וְנָשִׁים
13 המעידות אֶפִּילוּ אִם הֵן מֵאָה, כְּעַד אֶחָד דָּמוּ [–נחשבות], ונמצא
14 שעדותן של הנשים נחשבת כעדות של עד אחד על מיתת הבעל,

15 וְקָתְנִי – ומכל מקום מבואר בברייתא שרבי הָשִׂיא את נשותיהן על
16 פי עדות הנשים. הרי שעד אחד נאמן גם בזמן מלחמה.
17 דוחה הגמרא ושואלת: וְתַסְבְּרָא – וכי סבור אתה לומר שסמכו על
18 הנשים אפילו שלא אמרו שראו שהעלום מן המים, והרי מים אלו
19 מִיָּם שְׁאֵין לָהֶם סוּף נִינְהוּ, שהעומד שם ורואה את הטביעה אינו
20 יכול לראות את סוף המים וממילא אינו יכול לראות אם יצא
21 ממקום אחר, וְהָדִין הוא שמי שטבע בְּמִיָּם שְׁאֵין לָהֶם סוּף אִשְׁתּוֹ
22 אֶסְוֶרָה להנשא לשוק, אף אם שני עדים כשרים העידו שטבע, לפי
23 שיש לחשוש שמא אותו אדם לא מת אלא עלה ממקום אחר.
24 וכיצד יתכן שרבי התיר את האשה להנשא על פי עדות כזו.
25 אֲלָא בהכרח, הֵיכִי דָּמִי – באיזה אופן עוסקת הברייתא, דְּאָמְרִי
26 אֶסְקִינְהוּ קָמֶן – כגון שאומרים הנשים, העלו את הגופות מהמים
27 בפנינו,

במות דף קטו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) רכה

מצא כלי, בדבר זה נחלקו תנא קמא ורבי יוסי, מר – תנא קמא
 קבר, אם איתא דפיינהו – אילו היה בעל הכלי מפנה את התרומה
 ונותן חולין במקומם, מיקבר הנה קבר – ודאי היה מקנה ומגרר את
 הכתב מהכלי כדי שלא יסברו שזה תרומה, וכיון שהשאיר את
 האות הרי זה סימן שגם עתה יש תרומה בתוך הכלי. ואידך –
 והתנא השני, רבי יוסי שאמר שתולים שפינה אותם, סובר אימר
 אישתלמי אישתלי – יש לתלות ששכח למחוק את הכתב. אי נמי –
 או יש לומר לפיכך ששכח – שהשאיר את האות בכונה לשמירה
 על הפירות, שבני אדם יסברו שזה תרומה וידלדלו מהם.
 הגמרא מביאה מעשה שהעידו על מת בשם פלוני, ודנה אם
 חוששין לאחר עם אותו שם: יצחק ריש גלותא שהיה בר אהתיה –
 בן אחותו דרב ביבי, הנה קאזיל – היה מהלך ממקום ששמו קורקבא
 למקום ששמו אספמא, ושכיב – ומת. שלחו מהתם – שלחו
 מאספמא לקורטבא עדות זו, אדם ששמו יצחק ריש גלותא בר
 אהתיה דרב ביבי הנה קאזיל מקורקבא לאספמא ושכיב. ומסתפקת
 הגמרא האם אשת אותו יצחק הידוע מותרת להנשא על פי עדות
 זו, מי תישינן לתרי יצחק – האם חוששין שמא מלבד אותו יצחק
 ריש גלותא הידוע לנו כאן בקורטבא, הגיע עוד יצחק אחר לכאן
 ממקום אחר ואינו ידוע לנו, והוא זה שהלך לאספמא ומת שם. או
 לא – או שמא כיון שלא הוחזקו שני אנשים בעיר זו ששמן יצחק
 ריש גלותא לא חוששין. אפי' אמר, תישינן לכך ואין מתירין את
 אשתו להינשא. רבא אמר לא תישינן לכך ומתירים את אשתו
 להינשא.
 אביי מביא ראייה לשיטתו: אמר אביי, מנא אמינא לה – מנין למדתי
 דין זה שחוששין לשני יצחק, ממעשה שהיה, וההוא גיטא
 דאשתבא – שהיה גט אחד שמצאודו בנהרדעא, וכתב – וכתוב בו,
 בצד קלונא מתא – ליד העיר קלונא, אנא אנדרולינאי – שם אדם
 הדר בנהרדעא, פטריה ותרביית ית פלוגית אנתתי – פטרתיו וגרשתי
 את אשתי פלוגית. ואשת אנדרולינאי מנהרדעא הידוע לנו תובעת
 את הגט ואומרת שהגט נפל ממנה וכבר נתגרשה בו, ורוצה
 להנשא על פיו, ושלחה אבוי דשמואל לקמיה דרבי יהודה נשיאה
 – ואביו של שמואל שלח את השאלה לפני רבי יהודה נשיאה
 שיורה אם הגט שלה ומותרת לינשא. ושלח ליה רבי יהודה נשיאה
 להשיב לו, תיפרק נהרדעא כולה – שיבדוק בכל נהרדעא אם יש
 אדם נוסף ששמו אנדרולינאי, שיתכן שהוא זה שכתב את הגט
 לאשתו. הרי מוכח שאף שלא הוחזקו שני אנשים בשם זה מכל
 מקום חוששין שמא יש אדם נוסף בשם זה. ואם כן אף שבקורטבא
 הוחזק רק יצחק ריש גלותא אחד יש לחשוש לשני יצחק ריש
 גלותא.
 רבא דוחה: ורבא אמר, אם איתא – אם אכן סובר רבי יהודה נשיאה
 שחוששין לאדם נוסף בשם זה, יפרק כל העולם מיכני ליה – היה
 צריך לומר שיבדוק בכל העולם אם יש אדם נוסף בשם זה, שהיה
 יתכן שבזמן כתיבת הגט היה בנהרדעא אדם נוסף בשם
 אנדרולינאי והלך לו, אלא ודאי כיון שלא הוחזק עוד אחד בשם
 זה, אין לחשוש כלל לאדם נוסף באותו שם, ורק משום פבדו
 דאבוי דשמואל הוא דשלח לו רבי יהודה קבי – שיבדוק את
 נהרדעא כולה, כדי שלא יראה אביו של שמואל כטועה וכשואל
 דבר שאינו צריך.
 רבא מביא ראייה לשיטתו: אמר רבא, מנא אמינא לה – מהיכן
 למדתי דבר זה שאין חוששין שמא היה כאן יצחק אחר, ממעשה
 שהיה, והנהו תרי שטרי דנפיק בפתחא – שהיו שני שטרות שיצאו
 בעיר מחווא, וכתב בהו – והיה כתוב בהם, בשטר אחד קבי בר
 ננאי הלוח מעות לפלוני, ובשטר השני ננאי בר קבי הלוח מעות
 לפלוני, ואנאי קבו (רבא) [רבא] בר אבוי וזו – ורבה בר אבוי פסק
 שייגבו את החוב שבשטר לחבי וננאי. ומוכיח מכך רבא, והא –
 והרי שמות אלו קבי בר ננאי וננאי בר קבי בפתחא שכיחי מוכח –
 מצויים הרבה, ומכל מקום לא חשש רבה בר אבוי שמא המלה
 הוא אדם אחר שיש לו אותו שם. וכיון שלענין ממון אין חוששין
 שמא אחר הוא אף על פי שהוחזקו כמה אנשים באותו שם, לענין
 איסור לכל הפחות כאשר לא הוחזק לא נחשוש לאדם אחר
 באותו שם.
 אביי דוחה: ואפי' סובר שאין משם ראייה,

והינהו לאתרי – וראינום מיד אחר שהעולם מן המים, וקאמרי
 סימנין – ואמרו הנשים סימנים שעל ידם ניכר שהוא המת, ונמצא
 אם כן קלאו עליהו סמנין – שאין אנו סומכים להחזירם להנשא,
 על פי עדות הנשים אלא אנו סומכים אסימנין, ומעתה אין מכאן
 ראייה שעד אחד נאמן להעיד על מות הבעל בזמן מלחמה.
 הגמרא מביאה מעשה בענין אם מועיל היכר סימנים: והוא גברא
 דאפקיד שוקשמי גבי חבירה – מעשה באדם שהפקיד שומשומין
 אצל חבירו בפני עדים, לאחר זמן אמר ליה לשומר הב לי שוקשמי
 – החזר לי את השומשומין שהפקדתי אצלך, אמר ליה השומר
 שקליתינהו – כבר לקחת אותם ממני, טען לו המפקיד והאן וכן
 הוין – והרי כך וכך סאין היו שם, ובחביתא רמיין – ועדיין מונחים
 בחבית אצלך, צא ובדוק ותמצא אותם כפי המנין שאמרתי לך,
 ואם כן זה סימן שהם שלי. אמר ליה הנפקד, דידך שקליתינהו – את
 השומשומין שלך נטלת, והני אחריני נינהו – ואלו שנמצאים עתה
 בחבית אינם השומשומין שהפקדת אצלי אלא אחרים הם ושלי
 הם.
 קבר רב חסדא לטימר, היינו שני תלמידי חכמים – שדין מעשה זה
 כדין המעשה שהובא לעיל בשני תלמידי חכמים שהיו בספינה
 שטבעה, כשם ששם הורה רבי להחזיר את נשותיהם על פי סימני
 התלמידי חכמים שנמצאו על המתים שנמשו מן המים, ולא אמרינן
 הנה אלו ואלו לעלמא והני אחריני נינהו – ואין אומרים שהתלמידי
 חכמים שהיו כאן יצאו ממקום אחר ועדיין חיים הם, ואלו שנמצאו
 מתים אחרים הם שאף בהם אירע אותם סימנים. אם כן אף
 במעשה של השומשומין, מסתבר שאלו הם השומשומין שהופקדו,
 ואין אומרים שאחרים הם שאף בהם אירע אותן סימני שומשומין.
 ולכך יצטרך הוא להחזירם.
 רבא דוחה את הראיה: אמר ליה רבא לרב חסדא, מי דמי – וכי
 מעשה זה דומה לנידון לעיל, הרי התם – במעשה של שני תלמידי
 חכמים קאמרי – הנשים אמרו סימנים המוכיחים שהגופות היו של
 שני התלמידי חכמים שטבעו. מה שאין כן הקא בשוקשמי, מאי
 סימנא אית להו – איזה סימן יש בשומשומין להוכיח שהן אותם
 שהופקדו אצל השומר. ודקאמר בן רב הוין – ומה שאמר המפקיד
 כך וכך היו, אין זה נחשב לסימן, אמר חושבנא איתרמי – יתכן
 שהשובן מנין השומשומין שהופקד נודמן גם עתה בחבית אחרת
 שקנה השומר, ואותם שומשומין של השומר הן.
 מקשה הגמרא: אמר ליה מר קשישא בר רב חסדא לרב אשי, ומי
 תישינן שמיא פין – וכי חוששין שמא פינה את החפצים של
 המפקיד והניח את שלו, כאשר הסימן הראשון עדיין נמצא, והתנן
 – והרי שנינו במשנה (מעשר שני פ"ד מ"א), מצא כלי וכתוב עליו אות
 קו"ף, מה שבתוכו בחזקת קרבן – כלומר, הקדש. היה כתוב עליו
 אות מ"ם, מה שבתוכו בחזקת מעשר שני. היה כתוב אות דל"ת,
 היה הפירות שבתוכו דפוע – מעורבים חולין ותרומה, והינם
 כתומה שאין נאכלים אלא לכהן. היה כתוב מ"ת, הרי הפירות
 מכל, ואם היה כתוב ת"ו, הרי זה תרומה. משום שקשישת הפסכה,
 שגזרו הגויים שלא לקיים מצוות, היו יראים לכתוב במפורש, והיו
 פותקין ת"ו תחת תרומה. ומוכח ממשנה זו שכאשר מוצאים דבר
 בכלי עם סימן היכר אנו תולים שזה הדבר שהיה מתחילה, ואין
 חוששין שמא פינו את מה שהיה בתוך הכלי, ועתה מלאו בו פירות
 שאינם תרומה. ואף כאן יש לומר שהשומשומין שנמצאים עתה
 בחבית הם השומשומין שהופקדו, ולא פינו אותם והניחו
 אחרים תחתיהם.
 הגמרא דוחה ומביאה ראייה הפוכה: אמר ליה רבינא לרב אשי, וכי
 אפשר לומר שלא תישינן שמיא פין והחליפם בפירות אחרים. אם
 כן אמיא סיפא – אמור ובאר את הסיפא של המשנה (שם) רבי יוסי
 אומר, אפילו מצא חבית וכתוב עליה בפירוש 'תרומה', הרי פירות
 אלו שבתוכה חולין, משום שאני אומר, אשתקד הוה – בשנה
 שעברה אכן הכלי היה מלא תרומה, ופינה את התרומה והניח
 במקומה חולין. הרי שחוששין שפינו את הכלי המסומן ממה שהיה
 בו מתחילה.
 במבאר הגמרא את מחלוקת תנא קמא ורבי יוסי באופן אחר: אלא,
 דבולי עלמא תישינן שמיא פין – הכל מודים שבסתם חוששין
 שפינ' והחליפם באחרים, והכא בהא קמיפלגי – וכאן במשנה של